

Burgerschap

Kinderen leren burgerschapsvaardigheden door te oefenen met luisteren, meedenken, verschillen respecteren, verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan een fijne en veilige groep. Precies daar ligt een belangrijke kracht van KiVa.

Wat is burgerschap?

Burgerschap gaat over de manier waarop mensen samenleven en daaraan bijdragen. Kinderen leren wat de basiswaarden van de democratische rechtsstaat betekenen, hoe zij respectvol omgaan met verschillen en hoe zij zelf invloed kunnen uitoefenen op hun omgeving. Ze ontwikkelen kennis, vaardigheden en houdingen om mee te doen, hun stem te laten horen, verantwoordelijkheid te nemen en op te komenvoor zichzelf en anderen.

KiVa als stevige basis

Met de lessen, groepsgesprekken, gezamenlijke afspraken en de Klasse!Vergadering biedt KiVa een samenhangende basis voor een belangrijk deel van het burgerschapsonderwijs. KiVa dekt niet het hele leergebied, maar maakt sociale, morele en democratische vaardigheden wel zichtbaar en oefenbaar op school.

De 3 hoofdaspecten van de wet burgerschaps- onderwijs

- 1 Kennis over de normen en waarden van de democratische rechtstaat
- 2 Op respectvolle wijze handelen op school volgens deze basiswaarden
- 3 Het ontwikkelen van sociale competenties om succesvol deel te nemen aan de samenleving

Ga naar de huidige
wet-en regelgeving

Bekijk hier de
nieuwe kerndoelen

De kerndoelen worden nog vastgelegd in wet- en regelgeving en treden naar verwachting op 1 augustus 2027 in werking. Scholen kunnen ze nu al gebruiken om hun burgerschapsaanbod te ontwikkelen en aan te scherpen. Wil je meer weten over de nieuwe kerndoelen burgerschap? Kijk dan snel in deze folder.

Burgerschap is een basisvaardigheid

In de nieuwe kerndoelen krijgt burgerschap een eigen plek. Tegelijkertijd staat burgerschap niet op zichzelf, maar is het nauw verbonden met andere leergebieden. Denk bijvoorbeeld aan het verkennen van de samenleving en verschillende perspectieven binnen mens en maatschappij, of aan leren luisteren, argumenteren en discussiëren bij Nederlands. Zo krijgt burgerschap op verschillende plekken in het onderwijs betekenis en invulling. Aan de binnenkant van deze folder lees je hoe KiVa bijdraagt aan de kerndoelen voor burgerschap.

KiVa & burgerschap

Met KiVa behandel je tien thema's. In deze thema's oefenen kinderen met luisteren, deelnemen, verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan de groep. Doordat deze onderdelen gedurende het hele schooljaar en in verschillende leerjaren terugkomen, draagt KiVa bij aan samenhangend burgerschapsonderwijs.

Het KiVa-programma

Met KiVa werk je aan een fijne en veilige sfeer in de klas en geef je kinderen gedeelde verantwoordelijkheid hiervoor. Dit past bij de socialiserende en morele dimensies van burgerschap (Biesta, 2020).

Vanuit deze twee dimensies heeft burgerschapsvorming de taak kinderen sociale vaardigheden en goede omgangsvormen aan te leren waarbij verantwoordelijkheid, respect en verdraagzaamheid centraal staan. Daarnaast is het naleven van afspraken belangrijk. Dit komt doorlopend terug in het KiVa-programma.

Dat zie je doordat kinderen:

- Een respectvolle houding hebben ten opzichte van iedereen
- Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen
- Elkaar gelijkwaardig behandelen
- Opvattingen en gevoelens van anderen beter begrijpen en hun handelen daarop afstemmen
- Oefenen met sociale vaardigheden: kritisch denken, omgaan met anderen, samenwerken en communiceren
- Kritisch nadenken over hun eigen rol en verantwoordelijkheid in de groep
- Zich medeverantwoordelijk voelen voor een fijne en veilige leef-, speel- en leeromgeving
- Op een goede manier conflicten oplossen

Niet alleen weten, maar ook doen!

In het KiVa-katern de Klasse!Vergadering is specifiek aandacht voor burgerschap, doordat een aantal vaardigheden in de praktijk wordt gebracht.

Tijdens de Klasse!Vergadering:

- Neemt iedereen deel
- Mag en kan iedereen iets inbrengen
- Liggen de verantwoordelijkheden zo veel mogelijk bij de kinderen
- Oefenen kinderen met democratische besluitvorming.

De kinderen:

- bespreken hun mening met klasgenoten
- leren accepteren dat niet iedereen dezelfde mening heeft
- nemen deel aan discussie en overleg
- leren compromissen te sluiten
- helpen mee aan een verbetering in de klas of op school
- leren met geld omgaan

KiVa en de nieuwe kerndoelen voor burgerschap

Op 1 september 2025 zijn de definitieve conceptkerndoelen burgerschap gepubliceerd. Ze geven duidelijker richting aan wat leerlingen op het gebied van democratie, diversiteit en maatschappelijke betrokkenheid moeten leren. Tegelijkertijd moet er voldoende ruimte zijn voor scholen om vanuit hun eigen visie de vertaalslag te maken van de kerndoelen naar de praktijk. In de kerndoelen is daarom alleen de kern van het leergebied vastgesteld. Bij KiVa helpen we een handje met die visie en vertaalslag door de kerndoelen te koppelen aan ons programma.

KiVa & burgerschap een goede match

KiVa helpt je een handje door de vertaalslag te maken van visie en programma naar een koppeling met de kerndoelen.

In de koppeling zie je per doel:

- welke KiVa-thema's en onderdelen eraan bijdragen;
- wat kinderen daarin leren en oefenen;
- waar KiVa een stevige bijdrage levert;
- welke onderdelen aanvullend aanbod van de school vragen.

Maak burgerschap compleet

Burgerschap wordt nooit gedekt door maar één vakgebied of lesmethode. Met deze koppeling aan KiVa krijgt je een goed beeld van hoe je met KiVa aan burgerschap werkt en wat je eventueel als aanvullende methodieken nog nodig hebt. Burgerschap kan namelijk niet zonder de andere leergebieden: ook daar krijgen ze betekenis en invulling. Zo is burgerschap ook gekoppeld aan o.a. Nederlands en levensbeschouwing. Met de koppeling geven we je een voorzetje, nu ben jij aan zet!

Scan de QR voor de meest actuele koppeling tussen KiVa en de kerndoelen van burgerschap.

KiVa brengt burgerschap in de praktijk

KiVa helpt kinderen burgerschapsvaardigheden toe te passen in echte situaties: in de groep, tijdens gesprekken, bij gezamenlijke afspraken en wanneer iemand steun nodig heeft.

Burgerschap is vakoverstijgend

KiVa is een sterke basis

KiVa biedt een stevige basis voor de sociale, morele en democratische oefening van burgerschap. Kinderen leren niet alleen over samenleven, maar ervaren dagelijks dat hun gedrag, keuzes en stem ertoe doen.

Maar niet het hele curriculum

Burgerschap is breder dan wat één programma biedt. De kerndoelen raken ook aan andere leergebieden, bijvoorbeeld aan Nederlands, zaakvakken en levensbeschouwing. Denk aan kennis opdoen over de democratische rechtsstaat en maatschappelijke vraagstukken zoals duurzaamheid. Voor een compleet burgerschapsaanbod kijk je daarom verder dan KiVa alleen en verbind je KiVa met wat kinderen in andere lessen leren en oefenen.

Scan jouw school op burgerschap

Een samenhangend curriculum voor burgerschap samenstellen? Dat klinkt ingewikkeld, maar hoeft het niet te zijn! Pak het op deze manier aan: Kijk met de informatie uit deze folder naar je lesrooster en lesstof. Waar besteed je aandacht aan deze onderwerpen. Dit doe je met KiVa, maar ook tijdens andere lessen. Zet het op een rijtje en koppel dit aan de gestelde doelen. Met de koppeling geven we je een voorzetje, nu ben jij aan zet! Mis je nog aanbod? In onze koppeling verwijzen we naar lesmateriaal over onder andere staatsinrichting en mensenrechten.

bureau
COMMON
GROUND

Vragen? Neem contact met ons op via:

☎ 050 211 23 06

🌐 www.kivaschool.nl

✉ info@kivaschool.nl

Meer hulp nodig? Samen met bureau Common Ground, specialist in burgerschapsonderwijs, hebben we een aanbod op maat ontwikkeld voor KiVa-scholen. Vanuit hun expertise helpt bureau Common Ground scholen bij de ontwikkeling van hun curriculum, het versterken van de samenhang tussen visie, praktijk en kwaliteitszorg en het aantoonbaar voldoen aan de wettelijke burgerschapseisen. Scan de QR-code, vul een paar vragen in en bureau Common Ground neemt contact met je op!